Gemeente Amstelveen

COLLEGEVOORSTEL

Zaaknummer: Z26-096119

Datum afstemming portefeuillehouders: 19 en 20 oktober 2026

Portefeuillehouders: wethouders Marijn van Ballegooijen/Saloua Chaara

Behandelend ambtenaar:
Else van Rekum
020 5404463
e.vanrekum@amstelveen.nl
SoSa

Onderwerp
Mandaat en Regionale Werkagenda Aanvullend Zorg- en welzijnsakkoord (AZWA)

Besluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. Het mandaathouderschap op zich te nemen inzake het AZWA namens de gemeenten Aalsmeer, Ouder- Amstel en Uithoorn (samenwerkingsregio Amstelland) wanneer de hiervoor genoemde gemeenten besluiten tot het verlenen van dit mandaat aan de gemeente Amstelveen, [zie mandaatbesluit AZWA, bijlage 1 ter kennisname].
2. De regionale werkagenda AZWA, Amstelland goed te keuren [zie Werkagenda AZWA, bijlage 2];
3. De werkagenda, na instemming van de colleges van Aalsmeer, Amstelveen, Ouder-Amstel en Uithoorn en de getekende mandaatbesluiten van de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn, toe te zenden aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) (bijlagen 1 en 2).

Samenvatting

De Nederlandse zorg- en welzijnssector staat voor grote uitdagingen – waaronder arbeidskrapte - die de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van zorg en ondersteuning onder druk zetten. In dat licht bezien zijn er de afgelopen jaren meerdere landelijke akkoorden gesloten, waaronder het AZWA. Het doel van AZWA is onder meer het voorkomen van (zwaardere) zorg en het vergroten van gelijke kansen op een gezond leven. AZWA is een voortzetting van een groot aantal ontwikkelingen die reeds plaatsvinden in het kader van het Integraal zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO).

Landelijk is bepaald dat AZWA op regionale schaal wordt georganiseerd waarbij één gemeente als mandaatgemeente optreedt namens de andere gemeenten. De AZWA-regio Amstelland bestaat uit de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Ouder-Amstel en Uithoorn. Opdrachtgevers van AZWA in de regio zijn de gemeenten, samen met de preferente zorgverzekeraar en zorgkantoor Zorg en Zekerheid.

Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor de periode 2027 tot en met 2029, bestemd voor de uitvoering van de gemeentelijke en regionale taken binnen het AZWA. Voorwaarde is dat de mandaatgemeente uiterlijk 8 december 2026 een met de zorgverzekeraar en betrokken partijen afgestemde regionale Werkagenda aan het ministerie van VWS oplevert, alsmede ondertekende mandaatbesluiten van de mandaatverlenende gemeenten. De mandaatgemeente ontvangt en beheert als penvoerder de regionale middelen en coördineert de jaarlijkse verantwoording aan het ministerie van VWS. Van de deelnemende

gemeenten wordt medewerking en transparantie gevraagd. Voorts fungeert de mandaatgemeente als eerste aanspreekpunt voor het ministerie van VWS, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de zorgverzekeraar, het zorgkantoor en andere bij AZWA betrokken partijen. De afzonderlijke gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren van de taken en acties die belegd zijn binnen de eigen gemeente en een correcte verantwoording hierover aan het Rijk.

In het kader van IZA is in 2023 een mandaatbesluit opgesteld waarin de gemeente Amstelveen optreedt als mandaathouder namens de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Vanwege het aflopen van IZA per 2027 en de start van AZWA is het nodig het bestaande mandaatbesluit aan te passen. Het gaat om kleine wijzigingen, waaronder de naam en de looptijd. Voorgesteld wordt dat de gemeente Amstelveen als mandaatgemeente blijft optreden vanaf 2027, volgens bijgevoegd mandaatbesluit. Dit mandaatbesluit is ter kennisname bijgevoegd en hoeft enkel door de mandaat verlenende gemeenten te worden ondertekend.

De Werkagenda is onderdeel van de afspraak uit het AZWA dat er in 2030 landelijke dekking moet zijn van vijf verplichte basisfunctionaliteiten: Het gaat het om 1) laagdrempelige steunpunten, 2) sociaal verwijzen, 3) kansrijke start: Nu Niet Zwanger en Integrale Gezinspoli, 4) ketenaanpak overgewicht en obesitas volwassenen, en 5) valpreventie.

Naast de verplichte basisfunctionaliteiten is sprake van een landelijke ontwikkelagenda. Dit betreft een aantal interventies waarvan onderzocht wordt of die op termijn onder de structurele AZWA basisfunctionaliteiten komen te vallen. Een aantal van deze interventies is opgenomen in de regionale Werkagenda Amstelland, namelijk: Mentale Gezondheidsnetwerken, Ketenaanpak overgewicht en obesitas kinderen, Ketenaanpak dementie en Vitaal Thuis.

Doel

Het doel van AZWA is het realiseren van toegankelijke, betaalbare zorg en ondersteuning van goede kwaliteit, onder andere door de inzet van verplichte basisfunctionaliteiten en de verschuiving van zorg naar welzijn.

Het doel van de Werkagenda is tweeledig: enerzijds is het een (verplicht) middel om in aanmerking te komen voor Rijksmiddelen voor de uitvoering van AZWA.
Anderzijds dient de Werkagenda als basis voor het verder uitwerken en realiseren van de basisfunctionaliteiten en de doelstellingen van AZWA.

Het aanwijzen van een mandaatgemeente is een verplichting binnen AZWA die uitvoerbaarheid en efficiëntie nastreeft.

Prestatie

- Het opleveren van een regionale Werkagenda AZWA en mandaatbesluiten aan het ministerie van VWS uiterlijk 8 december 2026 zodat de Rijksmiddelen voor de uitvoering van AZWA kunnen worden uitgekeerd.
- Optreden als mandaatgemeente AZWA vanaf 2027 voor de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn wanneer laatstgenoemde drie gemeenten hiertoe besluiten. Besluitvorming hieromtrent in deze gemeenten is voorzien op 10 november 2026.

Voorgeschiedenis en context

Sinds 2023 werkt de gemeente samen met partijen aan de landelijke IZA en GALA doelen. In het kader van IZA is in 2023 een regiobeeld en een regioplan opgesteld. De Werkagenda is een aanvulling op het bestaande regioplan. De activiteiten die zijn ingezet met IZA en (deels) GALA worden met AZWA grotendeels voortgezet en waar nodig of gewenst uitgebreid. Nieuw is dat vanaf 2027 de inrichting van basisfunctionaliteiten verplicht wordt waarin gemeenten een faciliterende en coördinerende rol hebben. Er ligt in onze regio al een stevig fundament voor de meeste basisfunctionaliteiten, uitgezonderd de "integrale gezinspoli". Dit is een relatief nieuwe functionaliteit waarmee ook op landelijk niveau nog nauwelijks ervaring is.

Sinds 2023 is de gemeente Amstelveen mandaatgemeente in het kader van IZA voor de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn. Het huidige mandaatbesluit voorziet niet in een voortzetting na 2027 en dient te worden aangepast.

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

Het AZWA verplicht ons om de vijf basisfunctionaliteiten regionaal beschikbaar te hebben en daartoe een Regionale Werkagenda AZWA op te stellen, als voorwaarde voor het ontvangen van financiële middelen ten behoeve van de uitvoering, zowel regionaal als lokaal.

De huidige mandaatverleningen lopen af in 2027 vanwege het aflopen van IZA (per 2027) en de start van AZWA. De verplichting om een mandaatgemeente voor AZWA in de regio aan te wijzen, blijft bestaan. De gemeente Amstelveen voert de taken voortvloeiend uit het mandaat IZA reeds uit en kan deze taken blijven uitvoeren vanaf 2027.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

Wanneer we ervoor kiezen geen Werkagenda op te stellen komen we niet in aanmerking voor Rijksbekostiging, zijn we niet in staat de basisfunctionaliteiten te bekostigen en voldoen we niet aan de verplichtingen van AZWA.

Wanneer er voor AZWA geen mandaatgemeente is aangewezen, wordt niet voldaan aan de voorwaarden van AZWA en kan geen beroep worden gedaan op Rijksmiddelen.

Participatie/Communicatie

De Participatieraad Sociaal Domein heeft kennisgenomen van de regionale Werkagenda en de Werkagenda is afgestemd met de deelnemende partijen. Mede-opdrachtgever Zorg en Zekerheid heeft ingestemd met de inhoud van de werkagenda.

Het mandaatbesluit en de Werkagenda zijn afgestemd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg AZWA Amstelland.

Kanttekeningen en risico's

Tot nu toe is IZA/GALA incidenteel door het Rijk gefinancierd. Dat leidde er soms toe dat aanbieders huiverig waren om nieuwe concepten in te voeren. Op dit moment is er zekerheid over de financiële middelen tot en met 2029. Het ministerie van VWS heeft aangegeven AZWA vanaf 2030 structureel te willen financieren. Hoe die financiering er na 2029 uit komt te zien is mede afhankelijk van de Rijksbegroting en de uitkomst van onderzoeken, zoals de mate van besparing door de verschuiving van zorg naar welzijn.

De colleges van de gemeenten Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn dienen in te stemmen met het verlenen van mandaat aan de gemeente Amstelveen om de taken behorende bij het mandaat te kunnen uitvoeren.

Voor de realisatie van de gestelde doelen in de Werkagenda zijn we afhankelijk van zorg- en welzijnspartijen.

Financiën

Voor de jaren 2027 tot en met 2029 worden Rijksmiddelen ter beschikking gesteld in de vorm van een Specifieke Uitkering (SPUK), zowel voor de regio als geheel als voor individuele gemeenten.

De nu bekende bedragen zijn gebaseerd op de AZWA regeling zoals deze op 21 juli 2026 in de Staatscourant gepubliceerd is (4476325-1101043 DMO). De bedragen kunnen nog (licht) worden verhoogd bij de publicatie van de beschikking.

Regio Amstelland:

2027	€ 1.536.743
2028	€ 1.861.519
2029	€ 1.338.709

Voor gemeente Amstelveen:

2027	€ 932.357
2028	€ 1.122.503
2029	€ 1.296.776

De middelen zijn ongeveer gelijk en op onderdelen iets hoger dan de middelen die we afgelopen jaren hebben ontvangen in het kader van IZA en GALA. Sportstimulering en de brede regeling combinatiefuncties (BRC) waren eerder onderdeel van de GALA middelen en zijn vanaf 2027 geen onderdeel meer van AZWA. In Q4 2026 volgt een separate Specifieke Uitkering (SPUK) voor deze onderdelen. Deze blijven in uitvoering uiteraard nauw verbonden met het AZWA.

De SPUK AZWA wordt lokaal en regionaal ingezet voor de in de werkagenda opgenomen basisfunctionaliteiten en voor andere interventies die bijdragen aan de AZWA doelen. Naar verwachting kunnen de lopende plannen met de voornoemde budgetten voortgezet worden. Voor 2027 en 2028 heeft het Rijk extra regionale middelen toegevoegd om vernieuwingen met een grote impact te kunnen versnellen. Deze middelen zijn reeds in bovengenoemde bedragen verdisconteerd. Dit verklaart de daling van regionale middelen in 2029. Daarentegen nemen de lokale middelen in de loop der jaren juist toe.
De AZWA middelen zijn ontschot, wat o.a. inhoudt dat regionale middelen ook ingezet kunnen worden voor lokaal en vice versa. De uitgewerkte begroting en verantwoording worden periodiek gedeeld in het Portefeuillehoudersoverleg AZWA van de Amstelland gemeenten. De mandaatgemeente legt jaarlijks verantwoording af aan het Rijk over de regionale AZWA-middelen. De individuele gemeenten verantwoorden aan het Rijk over de lokale middelen.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

Nadat de colleges van de gemeenten Aalsmeer, Uithoorn en Ouder-Amstel mandaat hebben verleend aan de gemeente Amstelveen en na instemming met de Werkagenda door alle

colleges in de regio (Amstelveen, Aalsmeer, Ouder-Amstel en Uithoorn) worden de Werkagenda en de getekende mandaatbesluiten door de gemeente Amstelveen ingediend bij het ministerie van VWS. Op basis van deze documenten wordt de SPUK AZWA ambtshalve verleend en wordt verder uitvoering gegeven aan de AZWA doelen zoals benoemd in de werkagenda.

Evaluatie
Het Rijk evalueert doorlopend de AWZA-doelen en basisfunctionaliteiten, onder meer door onderzoeken tijdens de looptijd en met een landelijke monitor. Op basis van de uitkomsten beslist het Rijk in welke mate AZWA vanaf 2030 structureel wordt ingevoerd.

Duurzaamheidsaspecten
De verschuiving van zorg naar welzijn beoogt een duurzame zorgstructuur: een kleiner beroep op (dure) zorg door (aanvullende) inzet van goedkopere manieren van ondersteuning.

Bijlagen
Bijlage 1: Mandaatbesluit AZWA t.k.n.
Bijlage 2: Regionale werkagenda AZWA Amstelland

Behandeld in B&W-vergadering: 3 november 2026

Besluit B&W: Besloten wordt conform het voorgestelde besluit.